

MỞ KHÓA TIỀM NĂNG KỸ THUẬT SỐ CỦA VIỆT NAM: KHAI THÁC CƠ HỘI KINH TẾ CỦA CHUYỂN ĐỔI SỐ VỚI SỰ ĐÓNG GÓP CỦA GOOGLE

THÁNG 10, 2021

MỞ KHÓA TIỀM NĂNG SỐ CỦA VIỆT NAM

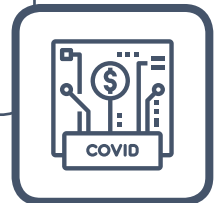

Đến 2030, nếu áp dụng toàn diện, chuyển đổi số có thể tạo ra tới ...

**1.733 NGHÌN TỶ ĐỒNG
(74 TỶ USD)**
giá trị kinh tế hàng năm¹

70%
giá trị này¹ có thể đến từ các công
nghệ có khả năng làm giảm tác
động của đại dịch COVID-19

Ba trụ cột hành động

**PHÁT TRIỂN
HỆ SINH THÁI
CÔNG NGHỆ
TRONG NƯỚC**

1

**ĐÀO TẠO KỸ
NĂNG SỐ CHO
NGƯỜI LAO ĐỘNG
VÀ SINH VIÊN**

2

**PHÁT TRIỂN MÔI
TRƯỜNG THUẬN
LỢI CHO THƯƠNG
MẠI SỐ**

3

Ví dụ về đóng góp của Google cho từng trụ cột

Chương trình
**“Bệ phóng cho các nhà
phát triển game độc lập”**
của Google hỗ trợ tăng trưởng
ngành game của Việt Nam

Chương trình
**“Bệ phóng Việt Nam
Digital 4.0”**
đã đào tạo kỹ năng số cho hơn
500.000 DNVVN và sinh viên

Chương trình
“Phát triển cùng Google”
cung cấp các công cụ số cho doanh
nghiệp trong nước để thực hiện các
giao dịch xuyên biên giới

Lợi ích kinh tế trên diện rộng do Google mang lại

DOANH NGHIỆP

Google hỗ trợ
**64,9 NGHÌN TỶ ĐỒNG
(2,8 TỶ USD)**
giá trị lợi ích hàng năm cho doanh
nghiệp ở Việt Nam²

NGƯỜI DÙNG INTERNET

Google hỗ trợ
**149,5 NGHÌN TỶ ĐỒNG
(6,4 TỶ USD)**
giá trị lợi ích hàng năm cho người
dùng Internet ở Việt Nam²

XÃ HỘI

Google.org đang giải quyết một số
thách thức lớn nhất của loài người
thông qua kết hợp hỗ trợ tài chính,
sáng tạo và kiến thức chuyên môn
để hỗ trợ các cộng đồng yếu thế và
đem lại cơ hội cho mọi người

1. Giá trị lợi ích đề cập đến sự gia tăng GDP, tăng năng suất, tiết kiệm chi phí, tiết kiệm thời gian, tăng doanh thu, tăng lương và tăng số thu thuế.

2. Các số liệu được ước tính dựa trên dữ liệu hàng năm có sẵn mới nhất tại thời điểm nghiên cứu vào năm 2020.

Ghi chú: Các ước tính dựa trên phân tích của AlphaBeta, sử dụng các nguồn nguyên bản và của bên thứ ba. Xem phần Phụ lục báo cáo để biết về phương pháp luận.

Tóm tắt

Với dân số trẻ và hiểu biết về công nghệ, Việt Nam đang có vị trí thuận lợi để hưởng lợi từ nền kinh tế số.

Dân số Việt Nam trẻ, học thức và am hiểu công nghệ với 70% công dân dưới 35 tuổi, tỷ lệ biết đọc và viết ở nhóm 15-35 tuổi trên 98% (vượt qua tỷ lệ toàn cầu là 91%) và hơn một phần ba dân số sử dụng điện thoại thông minh.¹ Đồng thời, Việt Nam có nền kinh tế Internet tăng trưởng nhanh thứ hai Đông Nam Á (sau Indonesia), một nghiên cứu gần đây đoán tổng giá trị giao dịch (GMV) các dịch vụ kinh tế Internet sẽ tăng trưởng 29% mỗi năm từ năm 2020 đến 2025.² Nhận thức được những triển vọng kinh tế quan trọng mà kỹ thuật số có thể đem lại, chính phủ Việt Nam đã ban hành một loạt chính sách nhằm tăng cường áp dụng và đổi mới kỹ thuật số trong nước. Các chiến lược chủ chốt bao gồm chính sách “Công nghiệp 4.0” và Chương trình Phát triển Thương mại điện tử Quốc gia Việt Nam giai đoạn 2014-2020.³

Tuy nhiên, Việt Nam vẫn phải đối mặt với một số rào cản để có thể khai thác tối đa các lợi ích công nghệ số.

Những rào cản này bao gồm các quy định pháp lý có thể hạn chế Việt Nam đạt đến tiềm năng tối đa của hệ sinh thái công nghệ trong nước, hạn chế khả năng kết nối kỹ thuật số, cũng như thiếu hụt nguồn nhân lực có kỹ năng số. Nghiên cứu do Liên minh Internet Á Châu (AIC) thực hiện cho thấy các quy định về nội địa hoá dữ liệu và bảo vệ dữ liệu cá nhân có thể cản trở sự phát triển của các công ty công nghệ ở Việt Nam.⁴ Ngoài ra, người dùng Internet ở Việt Nam đang đối mặt với vấn đề kết

nối chậm, tốc độ băng thông rộng trung bình ước tính chậm hơn đáng kể so với các nước Đông Nam Á - chậm hơn khoảng mười lần so với Singapore (70.86 Mbps), chỉ bằng một phần ba Malaysia (23.86 Mbps) và một phần hai Thái Lan (18,21 Mbps).⁵ Về trình độ kỹ thuật số, mặc dù nguồn nhân lực ngày càng được chú trọng nâng cao kỹ năng trong những năm gần đây, vẫn cần nỗ lực để hoàn thiện kỹ năng hơn nữa cho đội ngũ này. Theo xếp hạng “Chỉ số Năng lực cạnh tranh toàn cầu năm 2019” của Diễn đàn kinh tế thế giới, Việt Nam đứng thứ 67 trong số 141 quốc gia về kỹ năng làm việc trong môi trường số hoá.⁶ Việt Nam cũng xếp hạng thấp trong “Chỉ số cạnh tranh nhân tài toàn cầu 2020”, thứ 96 trên 132 quốc gia.⁷ Đây là những rào cản trọng yếu cần được giải quyết để Việt Nam có thể khai thác tối đa tiềm năng kinh tế của mình bằng công nghệ.

Chuyển đổi số không chỉ mang lại lợi ích cho lĩnh vực công nghệ – trên thực tế, phần lớn các lợi ích dành cho các lĩnh vực truyền thống, phi công nghệ.

Xao lãng tác động của công nghệ số trong các lĩnh vực truyền thống ở Việt Nam, ví dụ như sản xuất, sẽ dẫn đến rủi ro bỏ qua các tác động chuyển đổi của công nghệ. Công nghệ số được áp dụng vào các ngành truyền thống có tiềm năng cách mạng hóa cách thức hoạt động của doanh nghiệp. Một nghiên cứu mới đây cho thấy các lĩnh vực truyền thống như bán lẻ có thể thu được tới 75% lợi ích kinh tế từ Internet, do các lĩnh vực này có quy mô lớn (ví dụ, ngành bán lẻ đóng góp tới 16% tổng sản phẩm quốc nội, gọi tắt là GDP, ở Việt Nam) và tỷ lệ áp dụng

1. Temasek (2018), “Generation V: how Vietnam’s youths are powering the e-economy” (Thế hệ thứ V: Giới trẻ Việt Nam đang tiếp sức cho kinh tế số như thế nào).

Xem tại: <https://www.temasek.com.sg/en/news-and-views/stories/future/generation-v-how-vietnam-youths-are-powering-the-e-economy>

2. Google (2020), e-Economy SEA 2020 (Kinh tế số Đông Nam Á 2020). Xem tại: <https://www.thinkwithgoogle.com/intl/en-apac/consumer-insights/consumer-journey/e-economy-sea-2020-resilient-and-racing-ahead-what-marketers-need-to-know-about-this-years-digital-shifts/>

3. Các nguồn: Báo Đầu tư Việt Nam (2019), “Resolution to aid 4.0 breakthrough” (Nghị quyết hỗ trợ cách mạng 4.0) Xem tại: <https://www.vir.com.vn/resolution-to-aid-4-0-breakthrough-71065.html>; Huong Dieu Nguyen, Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số Việt Nam, Bộ Công Thương (không ghi ngày), “Vietnam’s policies to promote the development of e-commerce” (Presentation deck) (Các chính sách của Việt Nam nhằm thúc đẩy phát triển thương mại điện tử). Xem tại: https://www.unescap.org/sites/default/files/3.%20Vietnam%20Huong%20Dieu%20Nguyen_0.pdf

4. Asia Internet Coalition (2017), Digital platforms and services: A development opportunity for ASEAN (Các nền tảng và dịch vụ kỹ thuật số: Cơ hội phát triển cho ASEAN).

Xem tại: https://aicasia.org/wp-content/uploads/2019/07/AIC_final-report.pdf

5. Các nguồn: Người Sài Gòn (2019), “Laggy Internet plagues Vietnam once again after 3 undersea cables break” (Internet lại bị chậm lần nữa sau 3 lần đứt cáp quang). Xem tại: <https://saigoneer.com/vietnam-news/18104-laggy-internet-plagues-vietnam-once-again-after-3-undersea-cables-break>; Vietnam Insider (2020), “Slow Internet in Vietnam to continue for longer as undersea cable repair delayed again” (Việt Nam tiếp tục bị chậm Internet do sửa chữa cáp biển lại bị trì hoãn). Xem tại: <https://vietnaminsider.vn/slow-internet-in-vietnam-to-continue-for-longer-as-undersea-cable-repair-delayed-again/>

6. World Economic Forum, (2019) “The Global Competitiveness Report 2019” (Báo cáo năng lực cạnh tranh toàn cầu 2019).

Xem tại: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

7. Chỉ số cạnh tranh nhân tài toàn cầu 2020, Xem tại: <https://gtcistudy.com/the-gtci-index/>

công nghệ thấp (hàm ý tới tiềm năng quan trọng của số hoá).⁸

Báo cáo này nhận thấy, nếu được tận dụng tối đa trong nền kinh tế, công nghệ số có thể đem lại 1.733 nghìn tỷ đồng (74 tỷ USD) cho Việt Nam vào năm 2030.⁹ Khoản tiền này tương đương 27% GDP của Việt Nam trong năm 2020.¹⁰ Dự kiến các lĩnh vực được hưởng lợi nhiều nhất là sản xuất, nông nghiệp và thực phẩm, giáo dục và đào tạo.

Các thông điệp chính của báo cáo này bao gồm:

- **Tám công nghệ chủ chốt có tiềm năng chuyển đổi đối với các doanh nghiệp và người lao động Việt Nam.** Các công nghệ này gồm có Internet di động; điện toán đám mây; dữ liệu lớn; trí tuệ nhân tạo (AI); công nghệ tài chính (fintech); Internet vạn vật (IoT) và viễn thám; robot tiên tiến; và chế tạo đắp lớp. Thông qua các mô hình kinh doanh mới, các dòng doanh thu, tiết kiệm năng suất, và gia tăng GDP, các công nghệ này có thể tạo nên giá trị kinh tế đáng kể đối với các doanh nghiệp và chính phủ Việt Nam.
- **Áp dụng kỹ thuật số cũng rất thiết yếu để Việt Nam ứng phó và nâng phục hồi trong cuộc khủng hoảng COVID-19 và sau đại dịch.** Bằng cách hỗ trợ doanh nghiệp kết nối với khách hàng thông qua công nghệ số và giảm thiểu tắc nghẽn hậu cần (logistics) do gián đoạn chuỗi cung ứng, công nghệ có thể giúp doanh nghiệp kiểm soát các tác động kinh tế nghiêm trọng của COVID-19. Ước tính khoảng 70 % tổng cơ hội kỹ thuật số của Việt Nam – trị giá 1.216 nghìn tỷ đồng (52 tỷ USD) – có thể xuất phát từ những ứng dụng công nghệ như vậy.¹¹
- **Ba trụ cột hành động cần thiết để Việt Nam nắm bắt tối đa cơ hội số của đất nước:**

- Thứ nhất, Việt Nam cần tiếp tục **phát triển hệ sinh thái công nghệ trong nước**. Các quy định chuyển giao công nghệ quốc tế và cải tiến cơ sở hạ tầng số đã và đang góp phần thúc đẩy phát triển cơ sở hạ tầng số trong nước.¹² Việt Nam có thể tiến xa hơn trong việc giải quyết những khoảng trống về phạm vi bao phủ của cơ sở hạ tầng số, cũng như rào cản pháp lý mà các nhà lập trình trong nước đang phải đối mặt, giúp họ kinh doanh dễ dàng hơn. Ví dụ, cơ chế quản lý thử nghiệm Fintech ở Singapore hỗ trợ các tổ chức tài chính và những người sử dụng công nghệ tài chính thử nghiệm các sản phẩm và dịch vụ tài chính sáng tạo bằng cách nới lỏng một số yêu cầu pháp luật và qui định cụ thể mà các bên tham gia thử nghiệm sẽ phải tuân thủ, trong khoảng thời gian sáu tháng.
- Thứ hai, Việt Nam có thể tiếp tục **nâng cao kỹ năng số cho người lao động và sinh viên**. Chính phủ tập trung mạnh mẽ vào việc trang bị cho nhân lực hiện tại và lực lượng lao động tương lai các kỹ năng số cần thiết để tiếp cận các cơ hội kỹ thuật số. Việt Nam có thể tiến xa hơn trong việc tạo ra các chương trình đào tạo kỹ năng số dành riêng cho từng lĩnh vực, tăng cường cơ hội học nghề liên quan Khoa học, Công nghệ, Kỹ thuật và Toán học (STEM), đồng thời chú trọng hơn vào “kỹ năng mềm” trong chương trình giảng dạy từ mẫu giáo đến lớp 12. Ví dụ: phương pháp dạy và học dựa trên hiện tượng (PBL) của Phần Lan áp dụng phương pháp tiếp cận đa ngành nghề nhằm trang bị cho học sinh kỹ năng tư duy phản biện và khả năng tiếp cận các vấn đề từ nhiều góc độ khác nhau.
- Thứ ba, Việt Nam cần **phát triển một môi trường thuận lợi cho thương mại số**. Điều này đòi hỏi thúc đẩy dòng dữ liệu xuyên biên giới mở, nới

8. World Bank (2019), *The digital economy in Southeast Asia: Strengthening the foundations for future growth* (Nền kinh tế số ở Đông Nam Á: Cùng cố nền tảng để tăng trưởng trong tương lai)

Xem tại: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/328941558708267736/pdf/The-Digital-Economy-in-Southeast-Asia-Strengthening-the-Foundations-for-Future-Growth.pdf>

9. Giá trị kinh tế này bao gồm tăng năng suất, tăng doanh thu, tiết kiệm chi phí, tiết kiệm thời gian, tăng lương, tăng số thu thuế và tăng GDP do công nghệ kỹ thuật số tạo ra.

10. Dựa theo Phân tích của AlphaBeta. Xem Phụ lục A về phương pháp luận chi tiết.

11. Dựa theo Phân tích của AlphaBeta. Xem Phụ lục A về phương pháp luận chi tiết.

12. Các quy định này bao gồm: (i) cam kết không áp đặt thuế hải quan đối với các sản phẩm kỹ thuật số; (ii) cam kết áp dụng hoặc duy trì khung pháp lý bảo vệ thông tin cá nhân của người dùng thương mại điện tử; (iii) không phân biệt đối xử đối với các sản phẩm kỹ thuật số; (iv) các quy tắc chống lại yêu cầu nội địa hóa; (v) cam kết cung cấp khả năng truy cập mạng hợp lý đối với các nhà cung cấp viễn thông. Xem: Henry S. Gao (2018), “Digital or trade? The contrasting approaches of China and US to digital trade” (Kỹ thuật số hay thương mại? Các cách tiếp cận tương phản của Trung Quốc và Hoa Kỳ đối với thương mại kỹ thuật số), *Tạp chí International Economic Law*, Tập 21, Số 2.

Xem tại: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3162557

lòng chính sách hạn chế về dữ liệu, khuyến khích khả năng tương tác của các khuôn khổ kỹ thuật số và giảm thiểu xung đột biên giới. Bước đi hữu hiệu cho Việt Nam là áp dụng “Những nguyên tắc cơ bản về bảo vệ dữ liệu cá nhân trong thương mại điện tử của APEC” (APEC Privacy Framework) và tham gia “Hệ thống quy tắc trao đổi dữ liệu cá nhân xuyên biên giới APEC” (APEC Cross Border Privacy Rules System).¹³

- Thông qua các chương trình, quan hệ đối tác và sản phẩm của mình, Google đang đóng góp đáng kể vào tiến trình thúc đẩy chuyển đổi số của Việt Nam trên cả ba trụ cột.** Bằng việc cung cấp các công cụ số, ví dụ như Nền tảng đám mây của Google và các chương trình như “Indie Games Accelerator” (Bệ phóng cho các nhà phát triển trò chơi độc lập) và “Google for Startups Accelerator: Southeast Asia” (Bệ phóng khởi nghiệp của Google cho khu vực Đông Nam Á) nhằm hỗ trợ các công ty khởi nghiệp dựa trên công nghệ số phát triển trong cả lĩnh vực truyền thống và lĩnh vực mới nổi. Qua đó, Google thúc đẩy môi trường định hướng sáng tạo cho phép các doanh nghiệp mở rộng quy mô một cách hiệu quả về chi phí. Thông qua các chương trình kỹ năng số như “Accelerate Vietnam Digital 4.0” (Bệ phóng Việt Nam Digital 4.0) và “Coding for the Future with Google” (Lập trình cho tương lai cùng Google), Google hỗ trợ nâng cao kỹ năng số cho nguồn nhân lực, đặc biệt đối với các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSME) có mong muốn tận dụng công nghệ số để cải thiện năng suất và tiếp cận khách hàng. Một khảo sát thực hiện từ tháng 4/2019 đến tháng 5/2020 cho thấy 73% doanh nghiệp vừa và nhỏ (SME) nhận thấy tương tác với khách hàng gia tăng và 45% doanh nghiệp tăng doanh thu và lợi nhuận sau khi

tham dự chương trình “Accelerate Vietnam Digital 4.0”.¹⁴ Các sản phẩm của Google như Google Play, cũng như các chương trình hợp tác với chính phủ cũng giúp đẩy nhanh quá trình quốc tế hoá các doanh nghiệp trong nước.

- Google cũng mang lại nhiều lợi ích trên phạm vi rộng cho các doanh nghiệp, người dùng Internet và xã hội Việt Nam nói chung.** Các sản phẩm của Google ước tính tạo ra tổng lợi ích kinh tế trị giá **64,9 nghìn tỷ đồng (2,8 tỷ USD)** cho các doanh nghiệp và **149,5 nghìn tỷ đồng (6,4 tỷ USD)** cho người dùng Internet tại Việt Nam. Các sản phẩm này bao gồm Google Search, Google Ads, AdSense, Google Play, Google Maps, Google Drive, YouTube, Google Docs, Sheets và Photos. Lợi ích đối với các doanh nghiệp bao gồm tăng doanh thu do cải thiện tiếp cận khách hàng và thị trường mới, tăng năng suất nhờ tiết kiệm chi phí và thời gian. Ước tính, có hơn 170.000 việc làm được hỗ trợ thông qua sử dụng Google Ads, AdSense và YouTube.¹⁵ Mặt khác, người dùng Internet được trải nghiệm thuận lợi hơn, tiếp cận nhiều thông tin tốt hơn và có nhiều thêm cơ hội học tập và phát triển kỹ năng. Ngoài những đóng góp kinh tế trực tiếp cho doanh nghiệp và cá nhân, Google còn mang lại lợi ích cho xã hội Việt Nam thông qua các chương trình như “Google Workspace for Education” (Không gian Google dành cho Giáo dục) (từng được gọi là “G Suite for Education”) hỗ trợ học trực tuyến, và các sáng kiến như “Ad Grants” (Quảng cáo dành cho các tổ chức phi lợi nhuận), “YouTube Nonprofit Program” (công cụ giúp các tổ chức phi lợi nhuận nhận các khoản quyên góp qua Youtube) và “Google Workspace for Nonprofits” (giúp các tổ chức phi lợi nhuận cải thiện quy trình phối hợp nội bộ).

13. AlphaBeta (2018), *The data revolution: how Malaysia can capture the digital trade opportunity at home and abroad* (Cuộc cách mạng dữ liệu: Malaysia có thể nắm bắt cơ hội thương mại kỹ thuật số trong và ngoài nước như thế nào). Xem tại: https://research.hinrichfoundation.com/hubfs/Digital%20Trade%20Project/malaysia-hinrich-foundation-digital-trade-report.pdf?_hsp=85913225&_hssc=251652889,2,1615816368461&_hstc=251652889,93064eec0561399750d048f46d468959,1615816368460,1615816368460,1615816368460,1

14. Kantar (2020), *Google Economic Impact* (Báo cáo Tác động Kinh tế của Google). Xem tại: https://www.kantar.com.au/Google/Google_Economic_Impact.pdf

15. Các công việc được (Google) hỗ trợ đề cập tới các công việc mới có thể được tạo ra thông qua việc doanh nghiệp sử dụng các nền tảng của Google, cũng như tiếp tục tuyển dụng cho các công việc đã tồn tại trước đây.

Thông báo quan trọng về nội dung – Các ước tính và lập báo cáo

Báo cáo này do AlphaBeta chuẩn bị cho Google. Tất cả thông tin trong báo cáo được lấy hoặc ước tính từ các phân tích của AlphaBeta, trong đó sử dụng cả thông tin công khai và độc quyền không phải của Google. Google không cung cấp bất kỳ dữ liệu bổ sung nào và cũng không xác nhận bất kỳ ước tính nào trong báo cáo. Thông tin thu thập từ các nguồn của bên thứ ba và nghiên cứu độc quyền đều ghi rõ trong phần chú thích.

Các số tiền trong báo cáo này được ước tính bằng đồng Việt Nam (Đồng) và đô la Mỹ (USD), theo tỷ giá hối đoái trung bình năm 2020 từ Cơ sở dữ liệu quốc gia của IMF là 1 USD = 23.243,6 đồng.

αlphaβeta
strategy x economics

AlphaBeta là một doanh nghiệp tư vấn kinh tế và chiến lược phục vụ khách hàng ở khắp châu Á và toàn cầu. Chúng tôi phối hợp với khu vực công, các tập đoàn, tổ chức phi chính phủ, phi lợi nhuận và các nhà đầu tư để xác định cơ hội và xây dựng các chiến lược nhằm phát triển, nâng cao khả năng cung cấp dịch vụ, hỗ trợ kinh tế phát triển thịnh vượng và tạo ra các tác động hữu hình.

Báo cáo do AlphaBeta chuẩn bị cho Google

alphaBeta
strategy x economics